

**PROJECTE
CONVIVÈNCIA**

INSTITUT LA BASTIDA

3rB

CURS 2016/17

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	Pàg. 3
2. INICI PROJECTE	Pàg. 4
3. LA FORMACIÓ	Pàg. 5
4. OBJECTIUS A TREBALLAR	Pàg. 7
5. ELABORACIÓ	Pàg. 8
6. FILMACIÓ	Pàg. 11
7. CONCLUSIÓ	Pàg. 11

1. INTRODUCCIÓ

A començament de curs va arribar a l'institut la proposta de poder col·laborar dins del projecte de convivència. Com que el nostre Institut ja havia participat anys anteriors, sabíem de la possibilitat d'aprofitar la participació dins del certamen per treballar, de manera intensa i diferent, temàtiques que molt sovint són eixos de les tutories que fan els grups. No podem dir però que tot fos predisposició a fer-ho, perquè aquesta mateixa experiència que teníem ens permetia saber també els aspectes no tant positius que acompanyen el projecte. De fet, en alguna ocasió ja s'havia plantejat la possibilitat de deixar de ser-hi. El cas és que -un cop des de direcció es va enviar la informació sobre les bases que regien aquest projecte i es va proposar que es fes a tercer-, va haver-hi un debat des de coordinació de nivell i, un cop analitzat, es va considerar que era la millor opció si pensàvem en els nostres alumnes. Vam decidir la classe: 3rB.

L'elecció del grup responia a variables més lligades a la rotació que no pas a l'anàlisi del propi col·lectiu, però cal reconèixer que, si s'hagués mirat amb profunditat, el grup escollit hagués sigut el mateix. En el moment de fer la inscripció al grup hi havia 25 alumnes dels quals 13 eren d'origen estranger; com que el Departament d'Ensenyament distribueix als alumnes que van arribant als instituts en funció de criteris quantitius sense cap mena de filtre pedagògic, des de llavors han arribat 5 alumnes més, i tots ells d'origen estranger. No hi ha cap mena de dubte de que dins del col·lectiu es pot desenvolupar i millorar la convivència entre diferents maneres de veure i pensar, perquè de fet, el grup és la demostració en sí mateix.

I va ser així que es va iniciar el procés ...

2. INICI PROJECTE

Des de tutoria es va parlar amb els alumnes sobre el projecte. Primer se'ls van comentar alguns detalls, però es va quedar a analitzar-ho tot amb més calma amb la presència de l'equip de mediació que acompanyaria el projecte. Així, un dimarts van pujar en David i la Begoña per explicar amb més claredat que el que es volia fer, quines opcions existien, i que implicaria per part dels alumnes. La veritat és que pels alumnes costa una mica veure que és el que es vol fer perquè en el fons la temàtica de la convivència és força oberta; això afavoreix les possibilitats de fer coses, però també obre camps que dificulten l'aterrament de les propostes. Sens dubte la millor guia va ser per ells veure als seus companys al vídeo que s'havia fet l'any passat. Crec que això va esperonar força al grup, perquè clarament situava un element cabdal del projecte: el que havien de fer no era quelcom privat pel seu propi ús, sinó un experiència que seria pública i que veuria i podia ser d'ajuda per molta gent.

Pel que fa a la idea, els alumnes sí que havien suggerit temes, però de manera vaga i poc reflexiva: bullying, racisme, homofòbia ...

Calia encara treballar-ho molt més i, a més a més, fer-ho de manera més grupal. Es va notar aquí el pes de l'experiència; l'equip de mediació va assenyalar que seria en els diferents tallers on sorgirien els temes i que a més era lògic que així fos, perquè faria que la trobada fos col·lectiva. Des de coordinació pedagògica, juntament amb l'equip de mediadors, havíem suggerit concentrar la formació en 1 o 2 matins per tal d'evitar la dispersió i afavorir que el treball fos donant passes lligades entre sí. Com que en David i la Begoña van acceptar aquesta possibilitat, al desembre vam pactar aquesta formació per la tornada de vacances de nadal.

Havíem donat un nou pas.

3. LA FORMACIÓ

Concentrada en dos dimarts, els alumnes van fer diferents tallers on tractaven temàtiques amb les que conviuen però que no tenen teoritzades: prejudicis, discriminació, aïllament, solidaritat, cohesió ...

1ª sessió

Es van fer tasques més teòriques amb d'altres més pràctiques; sens dubte aquestes últimes molt més engrescadores que les primeres. En qualsevol cas, les primeres sessions van comptar amb una bona actitud general per part de la classe. Cap a les 11:45, un cop represa la formació, els alumnes van anar «perdent força».

La sessió en general però va servir per aclarir conceptes i per treballar elements com l'empatia. Aquesta va ser una de les conquestes potser més importants d'aquesta sessió, ja que quan els alumnes es posen a la pell de l'altre, poden entendre no només la seva visió, sinó també els seus problemes. També va ser molt útil el trencament puntual de l'estructura de la classe (disposició de les taules i companys), ja que fomentava obrir noves perspectives a tots els alumnes, i escoltar idees de companys amb els quals la relació no sempre es tan intensa.

2ª sessió

Aquesta vegada la formació va ser força més reduïda en temps que l'anterior, i no va ocupar tot el matí.

Vam contar amb una noia experta en temes de gravació de vídeo. Va aportar coneixements i una aproximació a la terminologia audiovisual: l'storyboard, el primer pla, el pla general, el contrapicat ... va introduir a més una part del procés futur que farien els alumnes: haurien de fer el guió, segmentar la gravació per escenes, descriure-les, dibuixar el contingut. Aquest aspecte no només permet organitzar la feina, sinó que obre les possibilitats de múltiples tasques afavorint que els alumnes puguin participar en allò que els faci sentir més còmodes.

Al final de cadascuna de les dues sessions de tallers, va haver-hi reflexió amb el grup. En diversos moments de les formacions els alumnes desconnectaven. Això es va voler tallar. Ells s'havien compromès amb un projecte, i havien de demostrar amb contingut que significa aquesta paraula; era evident que l'esforç no podia mai oblidar-se per part seva. La crítica però afecta també a una part del plantejament de la formació. Resulta evident

que els alumnes han de pensar, analitzar, escoltar i reflexionar, però cal no oblidar mai el seu punt de vista. Ells havien acceptat participar perquè veien que treballarien temes de manera diferent, que hi hauria un vídeo, que gravarien ... és a dir, veien una part activa i participativa allunyada de les classes que en moltes ocasions reben per part dels professors. A mesura que la formació s'allunya d'aquesta proposta, el projecte perd una part important de la seva força.

Hi ha un altre element que s'hauria de «polir»: s'ha de parlar i analitzar clarament amb els ponents el grup de destinació del taller. Sí, es veritat que tots els grups de tercer tenen més o menys la mateixa edat, però no tots tenen les mateixes característiques. En el grup de 3rB hi ha alumnes que no entenen pràcticament el català perquè acaben d'arribar, d'altres, tenen importants dificultats amb el català i el castellà. I a més, no és ni 1 ni 2, són uns quants. No es pot pretendre fer paquets de xerrades d'una hora i que els nois/ies t'escoltin atentament tot el temps, i menys si el llenguatge en ocasions és força tècnic. Cal buscar l'equilibri.

Bé, en qualsevol cas la formació s'havia acabat i com es va veure més endavant, va produir resultats.

Concreció de les idees

En una posterior sessió plenària vam treballar les idees que havien sorgit durant la formació i el procés. Cal destacar des de llavors la presència d'una nova figura que va esdevenir clau des del mateix moment que va arribar: La Nair. Aquesta noia que va arribar des de l'equip de mediació, va permetre articular, avançar, sintetitzar i enllestir les diferents tasques des dels seus inicis. Sens dubte s'ha de remarcar la gran tasca realitzada i el seu important pes en tota la construcció final.

La manera de concretar les idees va ser fent petits grups on els alumnes havien de realitzar propostes específiques del que volien treballar. Tot i que lògicament en els primers instants costa que els alumnes es llencin a mostrar idees, al cap d'una estona tots els grups havien definit el que volien treballar. I què van plantejar? Doncs bé, tot i que en ocasions hi havia més d'una proposta per part dels grups, a tots hi havia un element coincident: la discriminació. Teníem per fi un fil conductor!. Això no vol pas dir que tothom ho exposés de la mateixa manera, mentre que uns volien parlar de la discriminació per la pell i la roba, d'altres volien parlar de la discriminació de les famílies i la societat, i d'altres

de la que es produïa a l'escola. Però no va ser un problema. Quan vam col·locar aquestes idees a la pissarra, clarament es va reflectir el punt comú de treball, i es va mostrar que les propostes podien ser perfectament complementàries.

4. OBJECTIUS A TREBALLAR

-La discriminació i marginació que es pateix per les diferents maneres de ser i fer.

Hem dit que els alumnes són molt heterogenis, i això fa que quan ells plantejaven aquests punt no ho facin des d'una perspectiva molt tancada. De fet, ells parlen de com algunes persones podien ser rebutjades per la pell, però també com d'altres ho són per la seva manera d'actuar, d'altres per l'idioma, per la cultura ...

-L'extensió de la discriminació a totes les esferes de la societat.

Sí, els alumnes viuen intensament l'institut i aquest els comporta moltes de les seves vivències i hores del dia a dia. Sens dubte, l'institut apareix com l'espai on es produeixen moltes discriminacions, però no pas l'únic. I això novament significa una mirada àmplia: la discriminació també es dona per part dels pares, dels comerciants, dels treballadors ... això ho afirmen no pas per abstraccions, sinó perquè molts ho han viscut en primera persona. El grup, quan ho posa en comú, és una font d'aquestes experiències.

Aquests van ser doncs els dos eixos a treballar. Per una banda la discriminació, i per l'altra, la seva extensió generalitzada a l'entorn.

5. ELABORACIÓ

En una nova sessió, i acompanyats per la Nair, vam col·locar a la pissarra els punts concrets que ells havien escollit i vam reflexionar sobre ells. Ens vam dividir en petits grups, i cadascú havia de pensar i escriure com ho volia fer: què volien mostrar, quines escenes podia haver-hi, com s'havia d'explicar, quin espai els agradava per filmar ...

Un cop més, el procés va requerir de temps per la seva definició. Els alumnes tenen facilitat per visualitzar el que volen, però tot de manera general i amb poca concreció: els hi costa veure tot el conjunt de detalls que giren entorn de les gravacions. Finalment, van sortir 4 escenes que, per ordre, eren les següents:

1) Escena bany. Es volia que a un alumne se'l tractés malament a algun dels banys de l'institut. Hi hauria un grup de persones que marginarien al noi, i el tractarien malament per les seves característiques.

2) Escena classe. Dins de la seva pròpia aula, determinades persones d'un mateix col·lectiu discriminen a un company nou que arriba a l'institut.

3) Escena classe i professor. Novament es veia la discriminació, però aquest cop des del funcionament normal d'una classe. El professor no ajudaria a la persona discriminada i contribuiria així a la seva situació.

4) Escena carrer. Aquí es passava a tractar els prejudicis i la segregació que es fomenta des de les pròpies llars dels alumnes.

Per tal que quedés un sol projecte i una producció conjunta amb un mateix fil, va haver-hi després una tasca de compactació d'aquestes petites obres mestres, Així, el noi i la noia discriminats podien ser els mateixos al llarg de la gravació. També es va acollir la idea de reflectir la discriminació des d'una «posició» diferent; és a dir, no mostrar la discriminació que pateixen els «negres», sinó que fossin els blancs els qui es sentien marginats per part de sud-americans, africans, xinesos ...

Per últim, s'havien de repartir les escenes i el seu treball. En grups més o menys similars en nombre, i amb diversos canvis d'última hora, els alumnes van col·locar-se a l'escena que més els agradava.

La preparació de les escenes

En una posterior sessió, vam començar a treballar en grups dividits per escenes. Hi havia moltes tasques a realitzar i els alumnes podien repartir-les dins del grup. Uns podien fer el guió literari, i uns altres el tècnic; aquest últim a més, tenia «subapartats» que es podien novament distribuir (plànols, descripció, imatges ...)

El muntatge va ser però força complex. Tot i que vam disposar d'un document fet per la Nair on es recordava quin era el tema central de la gravació, i es detallava que era el guió literari i el tècnic, al grup li resultava complicat descriure totes aquestes tasques que havien treballat en una hora de formació. Cal un cop més destacar la gran ajuda feta per la Nair, ja que a més de la recopilació feta, també ajudava alhora d'aclarir les feines i el treball amb els grups. En qualsevol cas costava obtenir resultats: a alguns grups els era difícil traslladar idees generals de les escenes a diàlegs concrets; hi havia alumnes que dibuixaven bé però no veien massa clar quina era la concreció específica que tenien més definida els seus companys, d'altres nois i noies no acabaven de coordinar els plans amb l'escena ...

Al final es va haver de treballar alguna hora més de l'esperada, i la tasca dels grups va acabar sent força irregular. A més, en més d'una ocasió les feines fetes en sessions anteriors no es portaven al dia següent i s'havia de tornar a començar.

A continuació s'exposen els diàlegs inicials (d'abans de la gravació) que van fer els grups:

*****ESCENA BANY*****

FATI: MIRA ESE BLANCO

SIMBRA: ¡QUÉ MAL ME CAE ESE TIO!

DAYAN: VAMOS A PEGARLE

SHABA: VAMOS A DARLE SU MEREcido

NOS CHOCAMOS CON JOSE

-FATIMA: ¡¡¡¡QUÉ TE PASA COPITO DE NIEVE !!!!

-SIMBRA: LE QUITAMOS LA GORRA

-DAYANNA: VETE A TU PAIS

JOSE SE VA LLORANDO.

*****ESCENA CLASSE*****

(Es el primer dia de clase, La clase esta dividida entre cuatro grupos de diferentes nacionalidades. Entra una niña nueva, y mientras va caminando se para y pregunta)

Chica

-¿Me puedo sentar aquí?

Persona 2

-¡No, aquí no pintan las blancas y menos como tú!

Persona 3

-¡Eso! (se levanta y se pone encima de la mesa)

(Se va caminando por el pasillo y mientras camina le tiran bolas de papel, se para y pregunta)

Chica

- me puedo sentar a qui?

Persona 2

- esta ocupado (pone la mochila en la silla)

(la persona 1 coge una mesa y una silla y se va a un rincón de la clase)

El del chico

(Entra por el pasillo y ve una silla libre y directamente va hacia ella y pregunta)

Chico

- Me puedo sentar a qui?

Persona 2

- Si, pero hay un regalo para ti

(La persona 2 se levanta, coge al chico y se lo lleva a un armario)

Persona 2

- Mira, hay lo tienes (le empuja y el chico se cae dentro de el armario)

*****ESCENA PROFESSOR AULA*****

Aquesta és la seqüència de la classe i la relació amb els professors. Aquí volem mostrar com la discriminació afecta a d'altres persones com els professors. Es mostraria el moment posterior a l'arribada dels alumnes a la classe, i com el professor també contribueix a la situació.

Quan arriben a la classe un dels nois està dins de l'armari, i la noia es troba sola al fons.

1ª moment:

Entren els professors (tutor i cotutor) i es posen darrera de la taula del mestre; expliquen que és el primer dia de curs. Com que la classe està bruta demanen que la recullin.

-Bienvenidos chicos al primer dia de clase, ¡venga haced silencio!. Lo primero que haremos es limpiar un poco el aula de papeles.

El profe se acerca a limpiar el suelo y oye un ruido dentro del armario y lo abre por la curiosidad.

Niño ¿qué haces en el armario?

Jose: Profe, es que no tengo sitio

-Mira, en el fondo hay un taburete, sientate ahí o te pongo un parte.

6. FILMACIÓ

Abans de Setmana Santa, i amb el temps ja força limitat, vam decidir deixar una franja de dues hores per fer les gravacions. Com l'últim dia de treball amb els guions es va fer una prova amb l'escena del lavabo i va sortir força bé, s'havien de fer 3 escenes. Aquest cop a més de la Nair va assistir també la Begoña. Els alumnes van poder comprovar com filmar no era tant ràpid com es pensaven, i es van haver de fer diverses gravacions per donar una escena per enllestida. A més, cada escena tenia diferents enfocaments que requerien també de més gravacions i per tant de més temps. La veritat és que el marge de dues hores es va quedar curt, i l'última escena es va fer ocupant un temps no previst.

Aquest apartat de gravacions va ser divertit pels alumnes. Van gaudir i s'ho van passar bé. Va haver-hi algunes noves sorpreses d'última hora (com alumnes que no volien fer finalment cap paper al qual s'havien compromès), però en general va ser una tasca col·lectiva i entretinguda.

MUNTATGE

Tampoc va ser fàcil. Les dates d'entrega s'aproximaven, i per diverses raons de logística no hi havia molt de marge per poder quedar i fer-ho. Per sort, la Nair va poder pujar a l'institut i amb la col·laboració de dos alumnes que sabien i volien fer-ho, es va concloure la maquetació durant un matí.

7. CONCLUSIÓ

S'han complert força les previsions: la participació al projecte ha tingut aspectes positius i negatius a la vegada:

-Per una banda hem pogut treballar temes que volíem tractar igualment des de l'institut, i ho hem fet a més amb un resultat final satisfactori pels alumnes. Han gaudit d'una experiència amb diferents fases i amb una producció final que els ha enriquit: els alumnes ho valoren de manera positiva. L'equip de mediació ha estat present en el procés, i la seva tasca ha sigut bona. Pel que fa concretament a la Nair, i en una paraula, extraordinària.

-De l'altra vessant, la inversió en hores és molt elevada i tot i així al final gairebé ha faltat temps per enllestir la feina; la formació a vegades podia ser més dinàmica, i pel que fa a les tasques, i tot i que es pretén que siguin els alumnes els qui assumeixin el compromís

de la seva realització, recauen en gran part en els responsables (i com exemple aquest mateix dossier, on el 80% de la realització l'ha fet el tutor del grup).

Voldria però reflectir per últim les opinions d'alguns alumnes que han volgut compartir-les amb tothom. En alguns casos apareix el nom i en d'altres no, segons la demanda dels implicats.

«Me ha gustado el video más cuando salen las tomas falsas. En la actuación me ha acostado un poco por los nervios.»

«M'ha agradat el vídeo, tot i que no es fàcil perquè encara no domino el català, i m'expresso bàsicament en anglès amb els companys.»

«M'ha semblat molt entretingut , m'ha agradat» Viviana Arpi

«M'ha semblat molt bé, els nois i noies han actuat molt bé; va costar una mica però va sortir bé» Maira

«Jo he après molt, ha sigut molt divertit i tots ho han fet molt bé; estic molt contenta del nostre treball» Aicha

«M'ha agradat molt perquè he fet el treball amb la meua classe i estic molt contenta del vídeo que ha sortit molt bé» Emaan

«M'ha agradat però no he treballat.» Fankua

«M'ha agradat perquè he treballat amb els meus companys en un grup i ha sigut molt divertit.» Subarna

«Bueno, a mí me ha gustado salir en el vídeo porque he participado en la discriminación por ser de diferente color, tamaño o país; ello no debería de importar. Con este vídeo también he aprendido que tenemos que aceptar a las personas tal y como son, no como nosotros quisiéramos que fuesen. Este video va para todas aquellas personas que discriminan a las personas que llegan de otro lugar sin ni siquiera conocerlas» Araceli